

EGK 419 DEĞERLER EĞİTİMİ XIV. HAFTA DR. MEHMET ALI ÇALGAN

Rıfk, Müsamaha, Af ve Hilim Erdemleri

HOŞGÖRÜ, NEZAKET, AFFETME

Söz ve hareketlerinde kabalıktan uzak durmak, kırıcı olmamak; yapıcı, uzlaştırıcı ve nezaket sahibi olmak

Rıfk: Nezaket, yumuşaklık

Müsamaha: Hoşgörü

Hilim: Öfkeyi yenme

AFFETME, ÖFKEYİ YENME

Onlar bollukta da darlıkta da Allah yolunda harcarlar, öfkelerini yenerler, insanları affederler. Allah işini güzel yapanları sever. Al-i İmran 134

Ve onlar rablerinin rızasını elde etmek için sabreden, namazı dosdoğru kılan, kendilerine rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda gizli açık harcayan, kötülüğü iyilikle savan kimselerdir. Ra'd 22

Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse, onun mükâfatı Allah'a aittir. Şüphesiz O, zalimleri sevmez. Şûrâ, 42/40.

NEZAKET, AFFETME

İyilikle kötülük bir olmaz. Kötülüğü en güzel bir şekilde sav. Bir de bakarsın ki, seninle arasında düşmanlık bulunan kimse sanki sıcak bir dost oluvermiştir. Fussilet 34

Sen onlara sırf Allah'ın lutfu sayesinde yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onların bağışlanmasını dile, iş hakkında onlara danış, karar verince de Allah'a güven, doğrusu Allah kendisine güvenenleri sever. Âl-i İmrân, 159

NEZAKET VE YUMUŞAKLIK

Hız. Peygamber'e on yıl hizmet eden genç sahâbîlerden Enes b. Mâlik de onun hoşgörüsüne dair bir anısını şöyle anlatır: "Allah Resûlü, insanlar içerisinde ahlâkı en güzel olanı idi. Bir gün beni bir iş için gönderdi. Ben, "Allah'a yemin olsun ki gitmem." dedim. Oysa içimde Resûlullah'ın emrettiği işe gitme niyeti vardı. Derken bu iş için yola koyuldum. Sokakta oynayan çocuklara rastladım (ve onlarla birlikte oyuna dalıp işimi unuttum). Bir de baktım ki, Allah Resûlü arkamdan başımı tutmuş gülümseyerek duruyordu. Bana, "Enescik, sana emrettiğim yere git haydi!" dedi. Ben de, "Peki yâ Resûlallah, hemen gidiyorum." dedim.

RIFK: NEZAKET

Enes (ra): Resûlullah'a on sene hizmet ettim, vallahi bana bir defa bile "Of!" demedi. Bir şey yaptığımda da, "Niçin böyle yaptın! Şöyle yapsaydın ya!" diyerek azarlamadı.

Rıfk (yumuşak davranış, nezaket) hangi işte bulunursa ona güzellik katar, rıfkıtan (yumuşaklıktan) yoksunluk ise, hangi işte bulunursa onu çirkinleştirir.

Kime rıfkıtan (nezaket ve kibarlıktan) bir pay verilmişse o kimse hayırdan nasibini almış demektir. Rıfkıtan mahrum olan kimse ise hayırdan nasip alamamış demektir.

NEZAKET

Hayâ imandandır, imanın yeri ise cennettir. Kötü konuşmak kabalıktandır. Kabalık (insanları incitmek) ise cehennemdedir.

Resûlullah (sav) sövmez, kötü konuşmaz ve lânet etmezdi. Birini azarlayacağı zaman, “O alını toprak göresiye ne oluyor?” derdi.

... Eğer bir kimse sana söver ve sende (olduğunu) bildiği bir şeyden dolayı seni yererse, sen onda (olduğunu) bildiğin bir şeyden dolayı onu yerme! Çünkü bunun vebali onadır.

ÖFKEYİ YENME

Pehlivan, rakiplerini yenen kişi demek değildir. Gerçek pehlivan öfke anında kendisine hâkim olandır.

Yüce Allah nezdinde bir kulun Allah'ın rızasını isteyerek yuttuğu (hâkim olduğu) öfkenin mükâfatından mükâfatı daha büyük bir yutuş (amel) yoktur.

HİLİM: ÖFKEYİ YENME

Öfkelenme, cenneti kazanırsın.

Sende yüce Allah'ın sevdiği iki özellik var. Bunlar hilim (öfkeyi zapt etme) ve teennidir (acele etmeme).

AFFETME VE HOŞGÖRÜ

Hız. Aışe: O, kötü sözlü ve çirkin ağızlı değildi. Çarşı pazarda bağıırıp çağırılmaz, kötülüğe kötülükle karşılık vermezdi; bilakis bağışlar ve hoşgörürdü.

Faziletlerin en üstünü, seninle akrabalık bağılarını kesenle ilişkini sürdürmen, sana vermeyene vermen, sana kötü söz söyleyeni (diğer rivâyette, sana zulmeden) bağışlamandır.

Ölülere sövmeyin. Çünkü onlar, önden göndermiş olduklarının (amellerinin) karşılıklarına ulaşmışlardır. (Bu hareketinizle onların) hayatta olan yakınlarını incitirsiniz.

AFFETME ERDEMİ

Bir adam Hz. Peygamber'e (sav) gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü! Hizmetçiyi (işlediği bir hatadan dolayı) kaç kez affedeyim?" diye sordu. Hz. Peygamber (sav) sustu. Ardından adam, "Ey Allah'ın Resûlü! Hizmetçiyi kaç kez affedeyim?" diye tekrar sordu. Resûlullah bu sefer şöyle buyurdu: "Her gün yetmiş kere."

AFFETME

Allah, affeden bir kulunun ancak şerefini artırır.

Husumeti sürdürmen sana günah olarak yeter.

Yüce Allah'ın en nefret ettiği insan, husumette sınır tanımayan ve alabildiğine kindar kimsedir.

HOŞGÖRÜ, KOLAYLAŞTIRMA

KOLAYLAŞTIRIN, ZORLAŞTIRMAYIN; MÜJDELEYİN, NEFRET ETTİRMEYİN.

Cana yakın, yumuşak huylu ve kolaylaştırıcı kimseler cehennem ateşinden uzak olacaktır.

Allah, satışın, alışın ve borç ödemenin müsamahalı olanını sever.